

STATISTIKANÕUKOGU KOOSOLEKU PROTOKOLL

Tallinn

02.12.2016 nr 8 sn

Algus kell 10.30, lõpp kell 12.00

Juhatas: Tõnu Kollo

Protokollis: Meliita Niklus

Võtsid osa: Ülo Kaasik, Andres Oopkaup, Hede Sinisaar, Urmet Lee, Ilmar Lepik, Marko Udras

Puudus: Taavi Kand, Kätlin Mandel, Hannes Pahapill, Viljar Peep, Allan Puur, Margus Sarapuu

Kutsutud:

Statistikaameti meetoodika ja analüüsi osakonna juhataja asetäitja Maiki Ilves

Statistikaameti peadirektori asetäitja Tuulikki Sillajõe

Eesti Panga statistikaosakonna juhataja Jaanus Kroon

Päevakord:

1. Ülevaade statistika tegemiseks kasutatavatest uutest lähenemistest (suurandmete kasutamine)
2. Eesti Panga 2018.–2022. aasta statistikatööde loetelu projekti tutvustus
3. Kokkuvõtte statistikanõukogu 2016. aasta tööst ja 2016. aasta tegevuse aruande koostamise planeerimine
4. Kohapeal algatatud teemad

Otsustati:

Kinnitada päevakord.

1. Ülevaade statistika tegemiseks kasutatavatest uutest lähenemistest (suurandmete kasutamine)

Maiki Ilves tegi ettekande suurandmete kasutamisest (lisa 1).

Suurandmeid iseloomustatakse andmete mahu (*volume*) ja andmete tekkimise kiiruse (*velocity*) kaudu. Suurandmete allikad jagatakse kolme gruppi: inimeste tekitatud, automaatselt salvestatavad ja tehingute andmed.

Suurandmete riikliku statistika tegemiseks kasutamise edulugudena on tuntud kolm juhtu: liiklussensorite andmetel liiklusintensiivsuse statistika tegemine Hollandi statistikaametis (liikluskaamerate ja –sensorite andmed), kaupluste skännerite andmete kasutamine hinnastatistika tegemisel Belgia ja Suurbritannia statistikaametites; väliskülastajate statistika tegemine mobiilpositsioneerimise andmetelt Eesti Pangas. Üldiselt, suurandmete kasutamist testitakse paljudes riikides, kuid riikliku statistika avaldamiseni on jõudnud need üksikud tööd.

Statistikaamet (SA) on kaasatud kahes rahvusvahelises projektis. Lõppenud on projekt, mille eesmärk oli uurida, kas ja kuidas on mobiilpositsioneerimise andmete põhjal võimalik teha turismistatistikat Euroopa Liidus kehtivate määruste alusel. Jõuti järeldusele, et mobiilpositsioneerimise andmete põhjal ei ole võimalik liikmesriikidel täita ühtegi määrust, s.t teha vastavat statistikat. Küll aga võimaldaks mobiilpositsioneerimise andmed toota hulgaliselt näitajaid, mida seniste andmeallikate põhjal pole olnud võimalik saada.

Praegu osaleb SA projektis, kus uuritakse elektritarbimise tunniandmete kasutamise võimalusi leibkondade ja ettevõtete elektritarbimise hindamisel, samuti hindamaks ettevõtete elektritarbimist tegevusalati ja eluruumide hõivatust.

SA senine kogemus on näidanud, et olemasolevad IT-lahendused ei sobi suurandmete analüüsimiseks. Koostöö ja teadmiste jagamine teiste organisatsioonidega on andmeallikate uurimisel hädavajalik.

Arutelu ja ettepanekud:

Statistikat, mida tänasel päeval SAlt nõutakse, suurandmete põhjal teha ei saa. Teha saab täiendavat, uut statistikat, mida riiklike statistikatööde loetelu täna ei sisalda.

Kulude kokkuhoidu Statistikaametis suurandmete kasutamisel näha ei ole. Pigem suurenevad nõudmised arvutite võimsusele, tekib vajadus võtta kasutusele täiendavat tarkvara ja värvata kõrgeltkvalifitseeritud spetsialiste.

Mobiilpositsioneerimise andmete kasutamise tulevikku komplitseerib *wifi* üha laialdasem levik. Probleeme tekitavad ka kahe SIM-kaardiga telefonid, mis võivad kasutada kahe erineva operaatori teenuseid.

Otsustati:

1.1 Võtta info teadmiseks.

2. Eesti Panga 2018. – 2022. aasta statistikatööde loetelu projekti tutvustus

Jaanus Kroon tegi ettekande Eesti Panga 2018. – 2022. aasta statistikatöödest (lisa 2).

Eesti Panga (EP) järgmise viie aasta strateegias lepiti kokku, et EP statistikavaldkonna üks eesmärk on teha Eesti finantssektori kui terviku statistikat, kuna seda infot küsitakse tihti. Teiseks eesmärgiks on integreeritud andmetöötlussüsteemi arendamine ja rakendamine. Arendusülesanneteks on EKSPi ühiskasutatavate andmebaaside andmeedastuste arendamine ja kvaliteedihaldustoimingute kujundamine, IT-alased arendused, statistika avaldamispoliitika kujundamine ja rakendamine, üksuste registri ja majandusaasta aruannete andmebaasi arendamine, Eestisisene vastutusvaldkondade täpsustamine ja statistikakeskkonna kujundamine.

Statistika vajaduste kaardistamine EPs toimub igal aastal septembris. Ettepanekute analüüs toimub oktoobris ning planeerimine oktoobrist detsembrini. Planeerimisega samaaegselt käib statistikaprogrammi koostamine. Lähinädalatel tutvustatakse programmi EP juhatusele ning seejärel avaldatakse Riigi Teatajas.

Eesti Pank saab koostada statistikat vaid riikliku statistika seaduse alusel ning kogu EP poolt tehtav statistika peab olema kajastatud statistikaprogrammis.

2017.–2021. aastatel lisanduvad järgmised projektid: rahaloomeasutuste bilansistatistika ja intressimäärade statistika; kindlustusandjate, pensionifondide ja investeerimisfondide statistika; muude finantsettevõtete ja maksete statistika; finantsjärelevalveline, struktuursete finantsindikaatorite ja väärtpaperite emissioonide statistika; EKP finantssektori üksuste registri (RIAD) teenindamine ja kvaliteedihaldus; Eesti krediidasutuste, liisingettevõtete, arveldussüsteemide ja rahaloomeasutuste statistika; Eesti maksestatistika.

Arutelu ja ettepanekud:

On keeruline öelda, kui suure osa EP tehtavast statistikast moodustab riiklik statistika. Pole üheselt selge, mida oleks mõistlik mõõta, kas rahalist kulu, statistikatööde arvu, kogutavate andmete hulka, töödeldavat andmehulka või väljundnäitajate hulka. Kõige adekvaatsem oleks väljundnäitajate hulga järgihindamine, aga väljundnäitajate üle arvestuse pidamine on väga töömahukas.

SA saaks anda ülevaate, kuidas SA statistikatöid defineerib ning muutujaid ja näitajaid loeb ja arvutab. EP ja SA võiks seda samamoodi teha.

Otsustati:

2.1 Võtta info teadmiseks.

2.2 Soovitada SA-l anda EP-l statistikatöid kergemini võrreldavalt defineerida ja kirjeldada.

3. Kokkuvõtte statistikanõukogu 2016. aasta tööst ja 2016. aasta tegevuse aruande koostamise planeerimine

Tõnu Kollo tegi kokkuvõtte statistikanõukogu 2016. aasta tööst.

2016. aastal on statistikanõukogul olnud kaheksa koosolekut, neist kaks elektroonilist. Aprilli lõpuks tuleb esitada 2016. aasta aruanne tehtud töö kohta. 2017. aasta esimesel koosolekul tuleb esitada esimene variant ning teisel koosolekul aruanne kinnitada.

Statistikanõukogu järgmise koosoleku võiks planeerida jaanuari lõppu, siis tuleb kinnitada ka 2017. aasta tööplaani. Järgmiseks koosolekuks on planeeritud ettekanne REGRELi esimese prooviloenduse tulemustest ja RStS muudatusettepanekute arutelu. Päevakorda võib tulla ka Statistikaameti uue peadirektori kandidaatide kohta seisukoha kujundamine. Kui see päevakorda tuleb, siis on vaja kas RStS muudatusettepanekute arutelust või REGREL prooviloenduse tulemuste tutvustusest loobuda.

Otsustati:

3.1 Võtta info teadmiseks.

LISAD:

1. Ülevaade statistika tegemiseks kasutatavatest uutest lähenemistest (suurandmete kasutamine)
2. Eesti Panga 2018.–2022. aasta statistikatööde loetelu projekti tutvustus

(allkirjastatud digitaalselt)

Tõnu Kollo
Koosoleku juhataja

Meliita Niklus
Protokollija